

Ορειβατώντας...

A' ΕΞΑΜΗΝΟ 2019

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΒΑΣΕΩΝ

- Δραστηριότητες υπαίθρου & ευθύνη για το περιβάλλον
- Στις κορφές των Λευκών Ορέων • Όλυμπος, το βουνό των θεών
- Ανάβαση στον Όλυμπο • Δολομίτες • Φαντασιώσεις βροχερής Κυριακής
- Ο φύλλακος του Κόφινα • Λίστα Ορειβατικού Εξοπλισμού
- Ciao Stromboli! • Αναρριχητικά νέα • Τα νέα μας

Ορειβατώντας...

Δίνοντας ζωή στα όνειρα

Το βλέμμα του έλεγε περισσότερα από το στόμα του. Με μάτια που μαρτυρούσαν την αγωνία του, με ρώτησε απλά: « Άννα, θα πάμε όλοι στην κορυφή;» ελπίζοντας να ακούσει: « Όχι! Εσείς να περιμένετε εδώ δύο ώρες μέχρι να επιστρέψουμε ή να πάτε μόνοι σας στο Οροπέδιο των Μουσών». Η απάντησή μου ήταν σχεδόν κοφτή «Ναι! Όλοι μαζί θα πάμε σιγά-σιγά» και η καρδιά μου σφίχτηκε. Σε δευτερόλεπτα μέσα, διάβασα την αγωνία του για το αν θα τα κατάφερναν και οι δυο τους να ανέβουν την απαιτητική ανηφόρα μέχρι τέλους. Εγώ ήξερα ότι μπορούσαν. Εκείνοι το ανακάλυψαν στη συνέχεια!

Ήταν εκείνη η στιγμή που ήξερα ότι η ομάδα έπρεπε να μείνει ενωμένη. Έπρεπε και μπορούσε! Ο καιρός μέχρι τότε ήταν σύμμαχός μας, ωστόσο κάτι συννεφάκια είχαν αρχίσει ήδη να συγκεντρώνονται γύρω μας, παίζοντας τώρα με την δικιά μου αγωνία. Το στενό και κρεμαστό μονοπάτι στα Ζωνάρια, που μας περίμενε, θα το περνούσαμε όλοι μαζί με ασφάλεια και με δική μου αυστηρή καθοδήγηση...

Με το μικρό σακίδιο στην πλάτη μας, αργά και σταθερά αρχίσαμε να ανεβαίνουμε το μονοπάτι με την υπέροχη και αφοπλιστική κλίση του. Τους ενθάρρυνα. Ειδικά στους πιο αργούς έλεγα ότι σε λίγο θα μαλακώσει το μονοπάτι. Αμ δε! Όταν κατάλαβαν ότι απλά έκλεβα χρόνο μέχρι να αρχίσει να εμφανίζεται σταδιακά ο επιβλητικός ορεινός όγκος του Ολύμπου από άλλη γωνία, γέλασαν και συνέχισαν με πείσμα. Δεν το έβαλαν κάτω. Η αφοπλιστική ανηφόρα αφοπλιζόταν τώρα από την πίστη τους που μεγάλωνε και δυνάμωνε σε κάθε βήμα που τους έφερνε όλο και πιο ψηλά! Ο Μιχάλης πίσω από την Μαρία τη βοηθούσε να αναρριχηθεί - σχεδόν κυριολεκτικά -

εκείνη τη χωμάτινη πλευρά δίνοντάς της διαρκώς αλλά διακριτικά ένα χεράκι βοήθειας! Η εξαιρετική θέα του βουνού που είχε αρχίσει να απλώνεται μπροστά στα μάτια τους, τους αποζημίωνε για τον κόπο τους.

Φτάνοντας στη Σκάλα, όλα άλλαξαν! Τα πρόσωπα αυτών των υπέροχων ανθρώπων που με εμπιστεύτηκαν, έλαμψαν από ευτυχία, ικανοποίηση, δέος, συγκίνηση και περηφάνια για αυτό που κατάφεραν! Τα συναισθήματα ήταν τόσο έντονα και όμορφα που έπνιξαν την κούραση και κάθε δισταγμό, πόνο ή λαχάνιασμα. Το ίδιο ένιωσα κι εγώ μαζί τους, ίσως σε διπλάσιο βαθμό κι αυτό, γιατί είδα ανθρώπους που δεν πίστευαν στην αρχή ότι θα τα καταφέρουν, να τα καταφέρουν στη συνέχεια μια χαρά και να καμαρώνουν δικαίως για τον εαυτό τους. Η νίκη είναι όλη δική τους! Ποια νίκη; Η νίκη να πιστεύουν στον εαυτό τους.

Μόνο εμείς μπορούμε με την πίστη μας να δώσουμε ζωή στα όνειρά μας και να μην επιτρέψουμε να παραμείνουν μοναχά φωνές και σκιές, γιατί η πίστη κινεί βουνά, βάζει φτερούγες στους ώμους και στην ψυχή, γκρεμίζει τα στεγανά του νου, αφοπλίζει τον φόβο.

Αν δεν πιστέψουμε εμείς στα όνειρά μας, δε θα τα δούμε ποτέ να ζωντανεύουν...

Πάντα Ψηλά!

Άννα Καλλέργη
Φιλολογική Επιμέλεια: Κατερίνα Παπουτσάκη

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΕΙΒΑΤΙΚΟΣ
ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
ΕΣΑΜΗΝΗ ΕΚΔΟΣΗ
ΤΕΥΧΟΣ 9
Α' ΕΣΑΜΗΝΟ 2019

Επιμέλεια περιοδικού: Νανά Κουτσανδρέου
Επιμέλεια κειμένων: Άννα Μαρτιμιανάκη
Φωτογραφία Εξωφύλλου: Φώντας Σπινθάκης
Σχεδιασμός: Deltagraphix, Μιχάλης Αλεξανδράκης
Εκτύπωση: Τυποκρέτα

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΥΠΑΙΘΡΟΥ & ΕΥΘΥΝΗ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Κείμενο: Πόπη Μπαξεβάνη, Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης

Φωτογραφία: Στέλιος Σημιάτσικος/Αρχείο ΜΦΚ

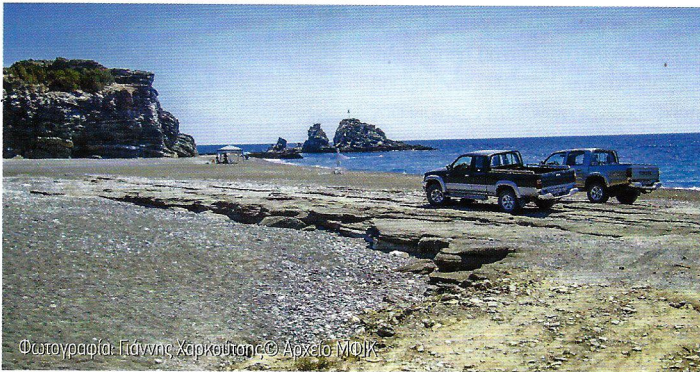
Η Κρήτη χαρακτηρίζεται από ένα μωσαϊκό τοπίων, το οποίο έχει διαμορφωθεί σε μεγάλο βαθμό από την ιδιαίτερη γεωμορφολογία (π.χ. εκτεταμένες οροσειρές, οροπέδια και πληθώρα φαραγγίων), τη γεωγραφική και την οικολογική απομόνωση του νησιού. Επίσης, η Κρήτη διαθέτει μεγάλες εκτάσεις αδιάτακτου φυσικού περιβάλλοντος, ενώ οι κλιματολογικές συνθήκες ποικίλουν μεταξύ ανατολικής-δύσης και βορρά-νότου (π.χ. το δυτικό τμήμα του νησιού δέχεται περισσότερα κατακρημνίσματα σε σχέση με το ανατολικό). Όλα τα παραπάνω ευνοούν τη βιολογική ποικιλότητα και εξηγούν τον υψηλό αριθμό – μοναδικών για το νησί – φυτικών και ζωικών ειδών (ενδημικών) που φιλοξενεί το νησί. Η βιοποικιλότητά που συναντάται στην Κρήτη είναι από τις σημαντικότερες στην Ευρώπη, γεγονός στο οποίο οφείλεται και η συμμετοχή της στο

Ευρωπαϊκό Δίκτυο Προστατευόμενων Περιοχών NATURA 2000 με τόσο πολλές, αριθμητικά, περιοχές, και με τόσο μεγάλο ποσοστό της έκτασής της ενταγμένο στο Δίκτυο (περίπου 30%). Μεγάλος είναι και ο αριθμός μικρών σε έκταση προστατευόμενων περιοχών που είναι χαρακτηρισμένες είτε ως Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους (ΤΙΦΚ), είτε ως Καταφύγια Άγριας Ζωής (ΚΑΖ), είτε ως Νησιωτικοί Υγρότοποι, ή έχουν κάποια άλλη μορφή καθεστώτος προστασίας.

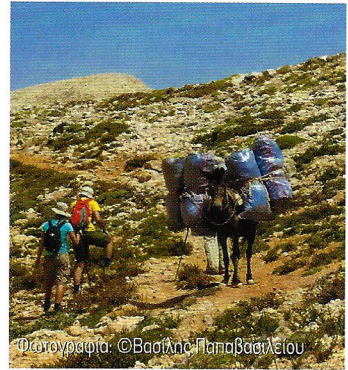
Η συνεχής κατοίκηση του νησιού από την αρχαιότητα μέχρι σήμερα στηρίχτηκε στους πλούσιους φυσικούς πόρους που διαθέτει, οι οποίοι υποστήριξαν και υποστηρίζουν την τοπική κοινωνική ανάπτυξη και την πολιτιστική παράδοση, με αποτέλεσμα σήμερα να μπορούμε να μιλάμε στην Κρήτη για ένα ενιαίο φυσικό και πολιτισμικό τοπίο.

Για τον λόγο αυτό, άλλωστε, η Κρήτη αποτελεί αγαπημένο τουριστικό προορισμό για εκατομμύρια επισκέπτες, αλλά και για τους λάτρεις των υπαίθρων δραστηριοτήτων. Παρόλα αυτά, η αύξηση της επισκεψιμότητας και των ανθρώπινων δραστηριοτήτων, ιδιαίτερα σε προστατευόμενες και ευαίσθητες περιοχές, και με δεδομένο ότι δεν υφίσταται ολοκληρωμένη διαχείριση και προστασία, οδηγεί σε αλόγιστη και ανεξέλεγκτη «κατανάλωση του χώρου και των πόρων», η οποία ενέχει μια σειρά κινδύνων και απειλών, τόσο για τους οικοτόπους και τη βιοποικιλότητα (φυτά και ζώα), όσο και για το τοπίο και τις τοπικές κοινωνίες.

Στη χώρα μας, το Σύνταγμα του 1975 συμπεριέλαβε για πρώτη φορά ρητές διατάξεις για την προστασία του περιβάλλοντος. Η διασφάλιση του δικαιώματος στο περιβάλλον είναι

Φωτογραφία: Γιάννης Χαρκούτης © Αρχείο ΜΦΙΚ

Φωτογραφία: © Βασίλης Παπαβασιλείου

άρρηκτα συνδεδεμένη με τον σεβασμό και την προστασία της αξίας του ανθρώπου και αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την ελεύθερη ανάπτυξη της προσωπικότητάς του και για την προστασία της υγείας του. Από τότε, ένας μεγάλος αριθμός νομικών κειμένων εξειδίκευσε τις επιταγές που απορρέουν από το άρθρο 24 παρ.1 του Συντάγματος, προβλέποντας την πρόληψη, την προστασία και τη διασφάλιση των περιβαλλοντικών αγαθών, όπως επίσης και τις ποινικές κυρώσεις και τα πρόστιμα για μια σειρά ανθρώπινων ενεργειών και δραστηριοτήτων που υποβαθμίζουν το περιβάλλον και κατ' επέκταση την κοινωνική ευημερία.

Η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος διασφαλίζει μια σειρά ωφελειών για τον άνθρωπο, ως εκ τούτου θα πρέπει να γίνει κατανοητό από όλους ότι οι προστατευόμενες περιοχές του νησιού δεν αποτελούν εμπόδιο στην ανάπτυξη και την κοινωνική ευημερία.

“ Η ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ
ΕΠΙΣΚΕΨΙΜΟΤΗΤΑΣ
ΚΑΙ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ, ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ
ΣΕ ΠΡΟΣΤΑΤΕΥΟΜΕΝΕΣ ΚΑΙ
ΕΥΑΙΣΘΗΤΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ,
ΟΔΗΓΕΙ ΣΕ ΑΛΟΠΣΤΗ ΚΑΙ
ΑΝΕΞΕΛΕΓΚΤΗ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗ
ΤΟΥ ΧΩΡΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΟΡΩΝ ”

Αντιθέτως, εάν κατανοήσουμε το ιδιαίτερο καθεστώς που τις διέπει και εάν τις διαχειριστούμε με τον σωστό τρόπο, σεβόμενοι τις ιδιαιτερότητές τους και συνειδητοποιώντας τον λόγο για τον οποίο έχουν χαρακτηριστεί ως προστατευόμενες, τότε μόνο οφέλη μπορούμε να αποκομίσουμε από αυτό.

Μέχρι σήμερα, η εφαρμογή της περιβαλλοντικής νομοθεσίας είναι ελλιπής έως και ανύπαρκτη σε κάποιες περιπτώσεις, όπως άλλωστε διαπιστώνεται και από την υλοποίηση του προγράμματος LIFE Natura Themis*. Σκοπός του έργου αυτού είναι αρχικά η χαρτογράφηση της περιβαλλοντικής παραβατικότητας του νησιού και στη συνέχεια η διεξαγωγή ενημερωτικής εκστρατείας, τόσο για την άσκηση δίωξης για εγκλήματα κατά της άγιας ζωής, όσο και για την ορθή εφαρμογή της Οδηγίας για την Περιβαλλοντική Ευθύνη στις περιοχές του Δικτύου NATURA 2000 στην Κρήτη (Οδηγία 2004/35/ΕΚ, ΠΔ 148/2009). Η έρευνα που πραγματοποιείται μέσω του έργου LIFE Natura Themis από το 2015 μέχρι σήμερα έχει εντοπίσει ότι οι κυριότερες παράνομες δραστηριότητες που τελούνται στην ύπαιθρο του νησιού αφορούν στη μεταβολή αιγιαλού, στην παράνομη θήρα, στις αυθαίρετες κατασκευές/υποδομές, στον εμνηρισμό από αμέλεια, στην παράνομη απόρριψη λυμάτων/υγρών αποβλήτων και σε μικρότερο βαθμό στη λαθροϋλοτομία και σε άλλες παραβάσεις.

Πέρα, όμως, από τις δραστηριότητες που νομικά θεωρούνται παράνομες, υπάρχει μια σειρά ανθρώπινων δραστηριοτήτων στην ύπαιθρο που αφενός λειτουργούν επιβαρυντικά και υποβαθμίζουν οικοτόπους ή τοπία και, αφετέρου, ασκούν πιέσεις στους πληθυσμούς των φυτικών και ζωικών ειδών, ακόμα και αν αυτές θεωρούνται ήπιες και εναλλακτικές όπως οι δραστηριότητες υπαίθρου / άθλησης.

Φωτογραφία: Μπάμπης Φασουλάς © Αρχείο ΜΦΙΚ

Για παράδειγμα, δραστηριότητες βουνού οι οποίες μπορεί να προκαλέσουν όχληση σε οικοτόπους και είδη, είναι οι ακόλουθες:

- Διάσχιση φαραγγιών, αναρρίχηση και αλεξίπτωτο πλαγιάς (παραπέντε) σε περιοχές με επιβεβαιωμένη αποικία/επικράτεια αρπακτικών πτηνών, ιδιαίτερα κατά την περίοδο φωλεοποίησης και αναπαραγωγής.

- Πεζοπορία εκτός μονοπατιών, ιδιαίτερα μέσα από ευαίσθητους οικοτόπους (π.χ. εποχικά λιμνία, υγροτόπους, αμμοθίνες κ.λπ.).

- Μηχανοκίνητος αθλητισμός και ποδήλατο βουνού εκτός δρόμου ή μονοπατιών, ιδιαίτερα σε ευαίσθητους οικοτόπους (π.χ. εποχικά λιμνία, υγροτόπους, αμμοθίνες, φρύγανα κ.λπ.).

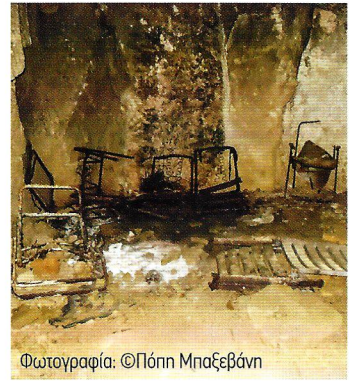
- Ελεύθερο κάμπινγκ, ιδιαίτερα σε δασικές και παράκτιες περιοχές υψηλής ευαισθησίας και αισθητικής αξίας, π.χ. δάση με κέδρους, αμμοθίνες.

- Επίσκεψη σε έγκοιλα που φιλοξενούν ευαίσθητα είδη (χειρόπτερα, ασπόνδυλα, αρθρόποδα κ.λπ.), χωρίς την τήρηση στοιχειωδών κανόνων επίσκεψης (πολυπληθείς ομάδες, μακρόχρονη παραμονή, διανοίξεις κ.λπ.).

“ΚΑΛΟ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΠΟΛΙΤΕΣ,
ΝΑ ΕΙΝΑΙ ΟΣΟ ΤΟ ΔΥΝΑΤΟΝ
ΓΙΟ ΕΝΗΜΕΡΩΜΕΝΟΙ ΠΑ ΤΟ
ΦΥΣΙΚΟ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΣ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΣΤΟ ΟΠΟΙΟ
ΑΣΚΟΥΝ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ
ΣΤΟΝ ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΧΡΟΝΟ ΤΟΥΣ.”

Καλό είναι λοιπόν οι πολίτες, ιδιαίτερα όσοι ασχολούνται με τέτοιες δραστηριότητες, να είναι όσο το δυνατόν πιο ενημερωμένοι για το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον στο οποίο ασκούν δραστηριότητες στον ελεύθερο χρόνο τους.

Επιπλέον, όσοι πραγματοποιούν αθλήματα ή δραστηριότητες υπαίθρου έχουν πάντα τη δυνατότητα να εντοπίσουν παραβάσεις και να μεριμνήσουν για την ενημέρωση των αρμόδιων υπηρεσιών και αρχών, προκειμένου να αποφευχθεί

Φωτογραφία: © Πόπη Μπαξεβάνη

η περαιτέρω υποβάθμιση του περιβάλλοντος και να αποκατασταθούν περιβαλλοντικές ζημίες σε εύλατα οικοσυστήματα ή σε ζωικά/φυτικά είδη.

Ένας εύκολος και γρήγορος τρόπος - με τη βοήθεια και της τεχνολογίας - είναι η αναφορά τέτοιων περιστατικών με τη χρήση ειδικών εφαρμογών (applications) για έξυπνες συσκευές όπως είναι η εφαρμογή LIFE NATURA THEMIS. Η εφαρμογή αυτή, που δημιουργήθηκε το 2017 στο πλαίσιο του έργου LIFE Natura Themis, είναι διαθέσιμη δωρεάν και υποστηρίζεται τόσο από συσκευές Android όσο και από συσκευές iOS, είναι εύχρηστη και λειτουργική, διασφαλίζει 100% την ανωνυμία του χρήστη και μπορεί να χρησιμοποιηθεί από οποιονδήποτε και οπουδήποτε, αποκλειστικά εντός της επικράτειας της Κρήτης. ■

Κατεβάστε την εφαρμογή σαρώνοντας τα αντίστοιχα QR Codes:

Για Android Για iOS

Φωτογραφία: Πόπη Μπαξεβάνη © Αρχείο ΜΦΙΚ

* Πρόκειται για έργο συγχρηματοδοτούμενο σε ποσοστό 60% από το χρηματοδοτικό εργαλείο LIFE "Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση & Πληροφόρηση" της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, ενώ μέρος της ίδιας συμμετοχής των Συνδικαιούχων του έργου καλύφθηκε από το Πράσινο Ταμείο. Το έργο LIFE Natura Themis (LIFE14 GIE/GR/000026) υλοποιείται πιλοτικά στην Κρήτη από το 2015 και έχει 5ετή διάρκεια. Συντονιστής Δικαιούχος του έργου είναι το Πανεπιστήμιο Κρήτης - Μουσείο Φυσικής Ιστορίας Κρήτης (ΠΚ-ΜΦΙΚ), ενώ Συνδικαιούχοι είναι ο Δικηγορικός Σύλλογος Ηρακλείου (ΔΣΗ), ο Δικηγορικός Σύλλογος Χανίων (ΔΣΧ), η Ελληνική Εταιρεία Προστασίας της Φύσης (ΕΕΠΦ) και το Υπουργείο Περιβάλλοντος & Ενέργειας - Συντονιστικό Γραφείο Αντιμετώπισης Περιβαλλοντικών Ζημιών (ΣΥΓΑΠΕΖ).

